

Sygn. akt II Ca 336/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu uproszczonym sprawy z powództwa (...) we W.

przeciwko K. O.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 1 marca 2018 roku, sygn. akt I C 1314/17 upr.

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Radomsku do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

SSO Paweł Hochman

Sygn. akt II Ca 336/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 marca 2018 r. Sąd Rejonowy w Radomsku po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) we W. przeciwko K. O. o zapłatę kwoty 3 829,94 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty orzekł o oddaleniu powództwa.

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy stwierdził, że dokonał oceny materiału dowodowego oraz zważył iż powództwo podlega oddaleniu jako przedawnione.

Podał, iż jak wynika z akta sprawy powódka zawarła z wierzycielem pierwotnym umowę pożyczki. Przepisy dotyczące umowy pożyczki regulowane są przez kodeks cywilny (art. 720 – 724 KC). Instytucje pożyczkowe udzielające pożyczek pieniężnych podlegają także regulacjom dotyczącym kredytu konsumenckiego. Pożyczka jest umową konsensualną. Do jej zawarcia wystarczające są zgodne oświadczenia obydwu stron. Jej przedmiotem mogą być pieniądze (gotówkowe albo bezgotówkowe) lub inne rzeczy, które oznaczone są co do gatunku według ilości, miary lub wagi. Z umowy pożyczki wynika obowiązek pożyczkodawcy wydania biorącemu przedmiotu umowy. Umowa stron zwykle określa termin wydania. W przypadku gdy nie określa, świadczenie należy spełnić niezwłocznie po wezwaniu dłużnika od jego wykonania. Wyjaśnił, że istnieją dwa szczególne rodzaje umowy pożyczki: bankowa i konsumencka. Pożyczka konsumencka to umowa, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności udziela lub daje

przrzeczenie udzielenia konsumentowi pożyczki w jakiegokolwiek postaci. Postanowienia ochronne obejmują pożyczki na kwotę w przedziale 500 – 80 tys. zł. Umowa powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że przepisy szczególne stanowią o innej formie. Przedsiębiorca kredytowy ma obowiązek niezwłocznie doręczyć konsumentowi egzemplarz umowy. Umowa powinna określać całkowity koszt pożyczki.

Sąd Rejonowy podał również, że następnie powódka zawarła z pozwana ugodę w dniu 21 lipca 2014 roku celem rozłożenia na raty płatności 3 030,93 złote.

Wskazał, że zgodnie z brzmieniem art. 117 § 1 KC, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne (§ 2). Natomiast w myśl treści art. 118 kpc, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Sąd wyjaśnił następnie, że podzielił stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 10.10.2003 r. w sprawie II CK 113/02 opublikowane w OSP z 2004 r. nr 11 poz. 141 zgodnie, z którym termin przedawnienia roszczenia banku wobec osoby nie będącej przedsiębiorcą wynosi trzy lata. Ustawodawca nie wymaga, dla zastosowania trzyletniego terminu przedawnienia, aby stosunek prawny, z którego roszczenie wynika, był obustronnie gospodarczy (handlowy), lecz dopuszcza takie przedawnienie także wtedy, gdy druga strona tego stosunku nie jest przedsiębiorcą, a przykładowo konsumentem. Stwierdził, że roszczenie banku wobec dłużnika – pozwanego, który był osobą fizyczną nie prowadzącą działalności gospodarczej przedawniają się w ciągu trzech lat. Odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia głównego są tak dalece powiązane z tym świadczeniem, że uzasadnione pozostaje twierdzenie o ich akcesoryjności wobec tego świadczenia. W konsekwencji, przymiot ten wymusza konieczność przyjęcia, że wraz z przedawnieniem roszczenia głównego przedawniają się roszczenia o świadczenia uboczne (wyrok z dnia 2 czerwca 2005 r. Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w sprawie I ACa 1867/04).

Przypominając, że strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że powódka nie wskazała czy pozwana spłaciła chociażby jedną ratę z zawartej ugody. Sama kwota należności głównej z pozwu wynosi 2 996,87 złotych, natomiast kwota z ugody do spłacenia wynosiła 3 030,93 złotych, różnica wynosi więc około 34 złote. Jak wynika z zapisów ugody raty miały być płatne w minimalnej kwocie 50 złotych, z tego wynika, że pozwana nie uiściła nawet pierwszej raty z zawartej ugody.

Mając na uwadze datę płatności pierwszej raty tj dzień 21 lipca 2014 roku, od dnia 22 lipca 2014 roku pozwana była w opóźnieniu, stąd też zaczął biec na nowo termin przedawnienia, który upłynął w dniu 22 lipca 2017 roku, natomiast pozew został złożony w dniu 8 grudnia 2016 roku , zatem już po upływie terminu przedawnienia. Przy niekwestionowanej zatem wysokości zadłużenia pozwanej, powództwo należało oddalić z uwagi na przedawnienie roszczenia, w tym również w zakresie odsetek. W orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, że roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego (por. orzeczenie SN z dnia 26.01.2005 r., III CZP 42/04, OSNC 2005/9/149; orz. SA w K. z dnia 17.02.2003 r., I ACa 846/02, LEX nr 83739) .

Podniesienie zarzutu przedawnienia nie było w ocenie Sądu meriti w realiach niniejszej sprawy sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Instytucja przedawnienia służy również ochronie dłużnika, by „nie pozostawał on w długotrwałej niepewności” (wyrok SA w Łodzi z dnia 23 kwietnia 2014 r., LEX nr 1458942).

W konsekwencji Sąd pierwszej instancji uznał, że pozwana skutecznie podniosła przedmiotowy zarzut i z powołanych wyżej względów powództwo podlegało oddaleniu jako przedawnione. Wskazał również, że z powołanych wyżej względów powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

Wyjaśnił, że o kosztach orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik powoda zaskarżając wyżej wymieniony wyrok w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisu prawa materialnego art. 120 KC w związku z art. 117 § 2 KC poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, iż termin wymagalności wypada w dniu 22.07.2017 roku tj. w dniu braku spłaty pierwszej raty podczas gdy data wymagalności roszczenia zgodnie z wypowiedzeniem umowy ugody wypada na dzień 15.04.2015 roku, co spowodowało błędne uznanie, iż roszczenie dochodzone pozwem jest przedawnione.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa poprzez zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 3 829,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty; oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja jest o tyle uzasadniona, że skutkuje uchyleniem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji wydając zaskarżone orzeczenie dopuścił się uchybień skutkujących przyjęciem, że nie rozpoznał istoty sprawy.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie spełnia dyspozycji art. 328 § 2 k.p.c. Uchybienie wskazanego przepisu wynika z braku dokonania przez Sąd pierwszej instancji jakichkolwiek ustaleń faktycznych, jednocześnie Sąd nie powołał żadnych dowodów w oparciu, o które wydał zaskarżone orzeczenie.

W omawianej sprawie podstawę oddalenia powództwa stanowiło uwzględnienie przez Sąd Rejonowy zarzutu przedawnienia dochodzonego roszczenia. Ocena zasadności wskazanego stanowiska z oczywistych względów nie może być poddana kontroli instancyjnej. Dla ustalenia czy zgłoszone roszczenie jest przedawnione każdorazowo niezbędne jest ustalenie długości okresu przedawnienia oraz początku jego biegu. Tymczasem Sąd pierwszej instancji nie wyjaśnił jaki stosunek prawny uznał za wiążący strony sporu, czy stosunek wynikający z umowy zawartej między pozwaną a poprzednikiem prawnym (...) SA, wierzycelność z której zastała nabyta przez powoda w drodze przelewu wierzycelności, czy z umowy ugody zawartej w dniu 21 lipca 2014 r.

W tym miejscu należy podkreślić, że wbrew sugestiom Sądu pierwszej instancji wskazany bank nie udzielił pozwanej pożyczki. Jak wynika z umowy jaka została załączona do akt sprawy strony łączyła umowa kredytu. Tym samym uwagi dotyczące zasad udzielania pożyczek zawarte w rozważaniach Sądu pierwszej instancji są zbędne.

Przyjmując wskazany wyżej zarzut za uzasadniony, Sąd Rejonowy wskazał, że termin przedawnienia zgłoszonego roszczenia wynosi trzy lata. Przyjęte założenie w świetle art. 118 KC (nie k.p.c. jak błędnie wskazał Sąd meriti) wydaje się być uzasadnione. Jednocześnie jednak zaprezentowany w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia pogląd jakoby termin przedawnienia wierzycelności wynikającej z umowy ugody rozpoczął swój bieg w dniu 22 lipca 2014 r. Powyższe stanowisko pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią umowy jaką strony zawarły. Sąd pierwszej instancji jednak nie dokonał jakiegokolwiek analizy zawartych w niej zapisów, w szczególności wynikających z treści paragrafu 4. Konsekwencją powyższego uchybienia był brak właściwego ustalenia, co kluczowe dla rozstrzygnięcia, od jakiej daty należy liczyć okres biegu terminu przedawnienia.

Zgodnie z art.120 KC bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne, pominięcie ustaleń w tym zakresie stanowiło uchybienie polegające na braku zastosowania wskazanego wyżej przepisu prawa materialnego.

Jednocześnie błędnie w swych rozważaniach Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że pozew w przedmiotowej sprawie został wniesiony w dniu 8 grudnia 2016 r.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji dokona ustaleń faktycznych niezbędnych dla rozstrzygnięcia, a więc pozwalających na określenie treści stosunku prawnego łączącego strony. Oceni czy umowa

ugody, wobec twierdzeń pozwanej zawartych w odpowiedzi na pozew wiązała strony a jeśli tak to jaki był jej skutek materialnoprawny w kontekście zgłoszonego zarzutu przedawnienia. Porównanie dat zawarcia umowy kredytu i umowy ugody wskazuje, że druga z nich została zawarta po upływie okresu przedawnienia wierzytelności wynikających z pierwszej. Powyższe determinuje konieczność oceny czy przedmiotowa ugoda z dnia 21 lipca 2014 r. odnowiła termin wymagalności roszczenia oraz stanowiła dorozumiane oświadczenie pozwanej o zrzeczeniu się zarzutu przedawnienia. Weźmie również pod rozwagę twierdzenia powoda zawarte w apelacji z których wynika, że pozwana dokonała na jego rzecz wpłat w wysokości 250 zł, zaprzestając realizacji dalszej spłaty zgodnie z harmonogramem spłat wskazanym w ugodzie. Ustali czy zachodziły podstawy do wypowiedzenia ugody w trybie § 4 i kiedy to wypowiedzenie nastąpiło. Dopiero przeprowadzenie wskazanej wyżej analizy pozwoli na właściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego i ocenę czy powód składając pozew w dniu 8 grudnia 2017 r. skutecznie przerwał bieg terminu przedawnienia.

W tym miejscu dla porządku należy zaznaczyć, że w aktach sprawy brak pisma na które powołuje się strona powodowa, a które według jej oświadczenia miało zawierać dokonane w dniu 12 marca 2015 roku wypowiedzenie ugody.

Podkreślić należy, że powyższych ustaleń dokona z uwzględnieniem zasad rozkładu ciężaru dowodu określonym w art. 6 KC., przyjmując że to strona pozwana winna udowodnić okoliczności, z których wywodzi skutki prawne również w zakresie przedawnienia. Jednocześnie Sąd biorąc pod uwagę twierdzenia pozwanej, w których powołuje się na swoje upośledzenie umysłowe rozważy potrzebę udzielenia jej stosownych pouczeń w trybie art. 5 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 386 § 4 k.p.c. orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Radomsku.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisu art. 108 § 2 k.p.c.

Paweł Hochman